

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-81>

УДК 658.155.012

Скопень Микола Максимович

кандидат економічних наук, доцент,
викладач-методист кафедри загальнотеоретичної та прикладної підготовки,
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0440-446X>

Будя Олександр Петрович

кандидат технічних наук, доцент,
викладач-методист кафедри загальнотеоретичної та прикладної підготовки,
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2998-5440>

Красавцева Людмила Юрївна

кандидат наук з державного управління, викладач-методист,
завідувачка кафедри загальнотеоретичної та прикладної підготовки,
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8187-7407>

Mykola Skopen, Oleksandr Budy, Liudmyla Krasavtseva

Kyiv Vocational College of Tourism and Hospitality

**ПРОГНОЗУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ
У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД****FORECASTING OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT
INDICATORS OF THE HOTEL INDUSTRY OF UKRAINE
IN THE POST-WAR PERIOD**

Анотація. В статті наведено дослідження основних показників, які впливають на сталий розвиток готельної індустрії. Проведено аналіз визначених показників за період 2009–2020 роки. Зроблена перевірка однорідності сукупностей статистичних даних, тобто проведені розрахунки коефіцієнтів варіації досліджуваних показників. Здійснена екстраполяція (прогнозування) статистичних даних методом середніх коефіцієнтів зростання показників господарської діяльності колективних засобів розміщення (КЗР) на період 2026–2031 роки. Представлене дослідження можна рекомендувати для використання в навчальному процесі при розгляді питань з фінансового менеджменту на підприємствах надання послуг гостинності, а також для практичної оцінки розвитку готельної індустрії. Подальші дослідження можна орієнтувати на поглиблення вивчення впливу показників підприємств сфери гостинності на зростання державного бюджету.

Ключові слова: готельна індустрія, показники підприємств надання послуг гостинності, показники впливу на готельну індустрію, прогнозування показників, прогнозування розвитку готельної індустрії.

Summary. The article presents a study of the main indicators that influence the sustainable development of the hotel industry. The main representatives of the activity of this industry are collective accommodation enterprises (CCE), which include hotels and similar temporary accommodation establishments (for example, for the activities of individuals). The indicators that influence the development of the hotel industry primarily include: the volume of hospitality services, the number of collective accommodation facilities, the number of foreigners and residents of Ukraine who lived in the CCE. The determined indicators for the period 2009–2020 were analyzed. The representativeness of the set of statistical data was checked (for homogeneity and confirmation of the reliability of the formulated conclusions), that is, the coefficients of variation of the studied indicators were calculated. For the number of CCE residents of Ukraine, the coefficient of variation was within 16,3–30,9%, which confirms the reliability of the forecasting of these indicators. For the volume of CCE services provided and the number of foreigners to whom these services were provided, the coefficient of variation is in a slightly different range, namely: 42,8–47,7%. This indicates that the judgment about these indicators may be somewhat opposite compared to the forecast. A verification of the statistical significance of the selected model for forecasting the volume of sales of hospitality services of the CCE was carried out. A similar check was carried out to forecast the number

of collective accommodation facilities, the number of foreigners and residents of Ukraine living in the CCE. Extrapolation (forecasting) of statistical data was carried out using the method of average growth rates of indicators in the economic activity of the CCE, and a graph of average growth rates of indicators of the hotel industry for the period 2026–2031 was also constructed. The presented study of indicators of sustainable development of the hotel industry of Ukraine in the post-war period can be recommended for use in the educational process when considering issues of financial management at enterprises providing hospitality services, as well as for a practical assessment of the development of the hotel industry. Further research can be focused on deepening the study of the impact of hospitality enterprise indicators on the growth of the state budget.

Keywords: hotel industry, indicators of hospitality service enterprises, indicators of influence on the hotel industry, forecasting indicators, forecasting the development of the hotel industry.

Постановка проблеми. Основними проблемами подальшого розвитку готельної індустрії в Україні є: значне послаблення бізнес-процесів в умовах російської агресії та пандемії, зменшення туристичних потоків та інвестицій; відсутність державної програми розвитку туристичного потенціалу України; нестача кваліфікованих кадрів і як результат недостатній рівень обслуговування; корупційна складова та високі податки створюють несприятливий бізнес-клімат, що знижує інвестиційну активність, а застаріла інфраструктура перешкоджає конкурентоспроможності; низький рівень завантаження номерного фонду, що обмежує прибутковість та ін. Ці проблеми частково вирішуються, а саме: уряд України впровадив програми допомоги готельному бізнесу під час пандемії COVID-19; пропонуються податкові пільги, зменшення земельного збору та комунальних податків для стимулювання готельного бізнесу; планується удосконалення законодавства для залучення інвестицій у туристичну індустрію. Однак, у повоєнний період підприємства готельної індустрії повинні бачити перспективи подальшого розвитку. Безумовно, для цього необхідно мати експертну оцінку основних показників, які впливають на сталий розвиток готельної індустрії на прогнозований період.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ряд науковців проводять дослідження питань щодо подальшого розвитку готельної індустрії України. Так, дослідники Безугла Л.С., Шинкаренко Н.В., Куваєва Т.В. [2] ґрунтовно провели аналіз структури та динаміки обсягів реалізованих послуг підприємств сфери обслуговування, у тому числі тимчасового розміщення та організації харчування. Завідна Л.Д. [3] проаналізувала та оцінила вплив війни росії з Україною на діяльність колективних засобів розміщення України та розробила стратегію повоєнного відновлення та розвитку сфери надання послуг гостинності. Коваленко Н.О. [4] здійснила SWOT-аналіз, який дозволив визначити сильні та слабкі сторони готельно-ресторанного та туристичного бізнесу в Україні. За результатами аналізу авторка сформулювала перспективні напрями післявоєнного розвитку готельної індустрії в Україні. Такі автори, як Мокрий А. та Чепурда Л. [7] також присвятили свої дослідження аналізу стану та тенденцій розвитку під-

приємств готельного господарства України в умовах війни. Моргулець О.Б. та Нищенко О.В. [8] здійснили аналіз основних економічних показників діяльності підприємств готельно-ресторанної справи. При цьому зробили акцент на аналіз кількості діючих суб'єктів господарювання, їх обсягів реалізованих послуг, кількості зайнятих працівників, прибутку та рентабельності підприємств. Непочатенко В. та Нагернюк Д. [10] дослідили тенденції розвитку ринку готельних послуг, що дозволило їм з'ясувати деструктивні фактори впливу і напрями адаптації сфери гостинності. З урахуванням викладеного вище огляду проведених останніх досліджень, можна стверджувати, що ще не вирішено питання прогнозування основних показників, які впливають на сталий розвиток готельної індустрії України після завершення війни.

Мета статті. Запропонувати модель та результати прогнозування основних показників впливу на розвиток готельного бізнесу в Україні методом середніх коефіцієнтів зростання показників господарської діяльності колективних засобів розміщення на період 2026–2031 роки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно офіційних статистичних даних Громадської спілки «Національна туристична організація України» [9, с. 33, 36, 100, 112] (табл. 1) на рис. 1 представлена загальна динаміка основних показників КЗР України, основними представниками яких є готелі, мотелі, кемпінги, туристичні бази, гуртожитки, пансіонати, санаторії та інші місця, де надається житло.

За період 2009–2020 роки в середньому на рік 4870 КЗР надавали послуг гостинності 939,7 тис. іноземцям та 4672,5 тис. резидентам України, що в результаті склало обсяг реалізації послуг на суму 7391094,2 тис. грн (табл. 1). Однак, як видно з рис. 1 динаміка розвитку готельної індустрії різко погіршилась під впливом військових загроз з боку росії за період 2013–2014 роки. Так, зменшилися ланцюгові темпи зростання кількості КЗР (до 71,3% або 4572 одиниць), обслугованих іноземців (до 33,1% або 551519 осіб) та резидентів України (до 73,4% або 4872401 осіб), що, у свою чергу, зменшило темпи зростання обсягу реалізації послуг до 69,6% (4026838,7 тис. грн) у порівнянні з 2013 роком.

Таблиця 1 – Статистичні дані діяльності КЗР за період 2009–2020 роки

Роки	Обсяг реалізації послуг гостинності, тис. грн	Кількість КЗР	Кількість іноземців	Кількість резидентів України
2009 (база)	3315784,0	4039	794999	2827156
2010	4117686,2	4209	990566	3057207
2011	5040711,0	5882	1427732	5999204
2012	5302058,0	6041	1554795	6332612
2013	5787174,0	6411	1665135	6637948
2014	4026838,7	4572	551519	4872401
2015	5876574,1	4341	665827	5114031
2016	8439192,3	4256	863654	5681105
2017	10649057,7	4115	932548	5728629
2018	13247405,0	4719	798881	4027396
2019	14357886,2	5335	812722	3792213
2020	8532763,6	4523	218328	2000255
Середнє значення	7391094,2	4870	939726	4672513
Дисперсія	12437090381158,8	631054	162846231047	2091093950553
Середнє квадратичне відхилення	3526625,9	794	403542	1446062
Коефіцієнт варіації	47,7%	16,3%	42,9%	30,9%

Джерело: вихідні дані згідно [9], середні значення, дисперсія, середні квадратичні відхилення та коефіцієнти варіації обчислено авторами

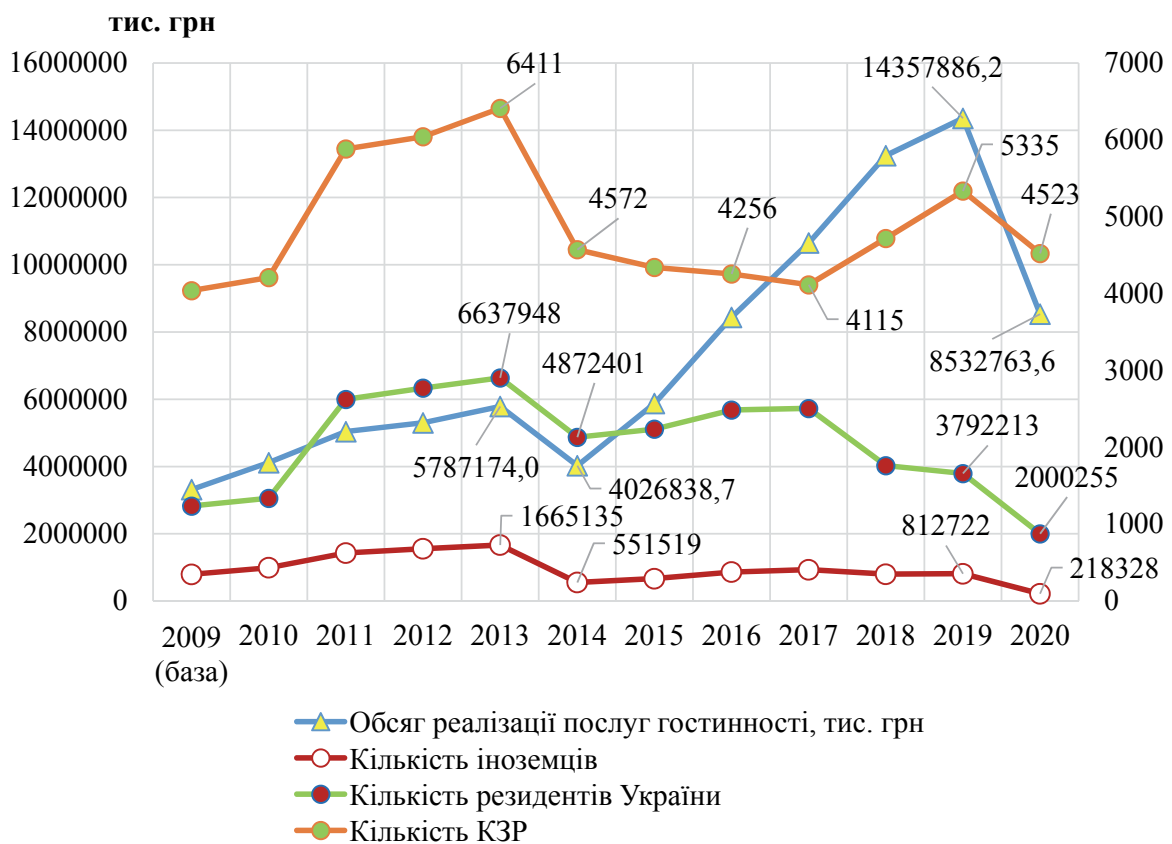

Рисунок 1 – Динаміка показників розвитку готельної індустрії за період 2009–2020 роки

Джерело: створено авторами на основі даних табл. 1

Аналогічна динаміка темпів падіння показників повторилась на початку 2020 року, враховуючи також наслідки пандемії COVID-19, що негативно вплинуло на готельну індустрію. У порівнянні з 2019 роком зменшилися ланцюгові темпи зростання кількості КЗР (до 84,8% або 4523 одиниць), обслугованих іноземців (до 26,9% або 218328 осіб) та резидентів України (до 52,7% або 2000255 осіб), що, у свою чергу, зменшило темпи зростання обсягу реалізації послуг до 59,4% (8532763,6 тис. грн).

Для проведення досліджень доцільно спочатку перевірити однорідність статистичних даних розвитку готельної індустрії (табл. 1), тобто мати підтвердження репрезентативності вибірки та достовірності процедури прогнозування цих показників. З цією метою, згідно [1, с. 59], обчислюється коефіцієнт варіації (C_v , норма $\leq 33,3\%$) за формулою:

$$C_v = \frac{\sigma}{\bar{x}} \cdot 100\%, \quad (1)$$

де σ – середнє квадратичне відхилення показника (табл. 1);

\bar{x} – середнє значення показника (табл. 1).

Результати обчислень показують, що для кількості КЗР та резидентів України, які проживають у цих закладах, коефіцієнт варіації знаходиться в межах 16,3–30,9%, що підтверджує достовірність результатів прогнозування показників. Для обсягу наданих послуг КЗР та кількості іноземців, яким ці послуги були надані, коефіцієнт варіації знаходиться в дещо іншому діапазоні, а саме: 42,8–47,7%. Це свідчить про деяку нестійкість прогнозування цих показників у такий складний період для України. Це підтверджується тим, що КЗР упродовж 2022–2025 років не демонструють стабільного зростання через війну та економічні виклики. Хоча, згідно проведених досліджень компанією Ribas Hotels Group [5] та InVenture [6], український ринок гостинності демонструє стійкість навіть у найважчі часи, а також поступово повертається іноземний туризм.

Для екстраполяції сталого розвитку готельної індустрії виберемо, наприклад, період з 2026 по 2031 роки. Слід зауважити, що екстраполяція – це прогноз або знаходження невідомого значення показника за межами ряду динаміки, який досліджується. Визначення невідомих значень здійснюється різними методами. В даному випадку використаємо метод середніх коефіцієнтів зростання показників господарської діяльності КЗР згідно [1, с.77]. Тоді модель прогнозу показників на i -й рік (X_{np_i}) визначеного періоду буде мати наступний вигляд:

$$X_{np_i} = X_B \cdot \bar{K}_{zp}^{n_i}, \quad (2)$$

$$\bar{K}_{zp} = \sqrt{K_{zp_{i=1}} \cdot K_{zp_{i=2}} \cdot \dots \cdot K_{zp_{i=m}}},$$

$$K_{zp_i} = \frac{X_i}{X_{i-1}},$$

де X_B – базовий показник, наприклад, обсяг реалізації послуг гостинності на 2009 рік $X_B = 3315784,0$ тис. грн;

X_i – показник звітного року, наприклад, кількість КЗР $X_i = 4209$ од.;

X_{i-1} – показник минулого року, наприклад, кількість КЗР $X_{i-1} = 4039$ од.;

\bar{K}_{zp_i} – коефіцієнт зростання показника на i -й рік;
 \bar{K}_{zp} – середній коефіцієнтів зростання показника;

n_i – порядковий номер значення показника i -го року, наприклад, для базового 2009 року $n = 0$, 2010 – $n = 1$, 2011 – $n = 2$ і т.д.;

n – останній номер року, який розглядається. Наприклад, якщо прогноз здійснюється на п'ять років, тоді $n = 5$;

m – кількість прогнозованих років

Здійснюємо перевірку вибраного методу, шляхом прогнозу показників в інтервалі 2009–2020 роки (табл. 2). Результати показують, що прогнозовані показники відтворюють по суті лінію тренду фактичних показників, а крайні значення прогнозних показників X_{2009} , X_{2020} співпадають з фактичними. Це свідчить, що метод прогнозування вибрано правильно. Підтвердження статистичної значущості моделі можна представити графічно на прикладі прогнозування обсягів реалізації послуг гостинності (рис. 2).

В умовах воєнного стану занадто важко визначитись з базовим періодом прогнозування. Однак, все ж таки, для прогнозування показників господарської діяльності КЗР на i -й рік (X_{np_i}) базовим періодом обираємо 2026 рік, для якого базові показники становитимуть (табл. 2): обсяг реалізації послуг гостинності – 7391094 тис. грн, кількість КЗР – 4870 од., кількість іноземців – 939726 осіб, кількість резидентів України – 4672513 осіб.

В результаті використання моделі (2) отримаємо щорічний прогноз основних показників сталого розвитку готельної індустрії (табл. 3). При цьому щорічні середні темпи зростання обсягів реалізації послуг складають 108%, кількості КЗР – 101%, кількості іноземців – 89%, а кількості резидентів України – 97% (рис. 3).

На нашу думку, результати прогнозування показників сталого розвитку готельної індустрії у повоєнний період показують, що за досліджуванний період обсяги реалізації послуг зростатимуть в основному за рахунок збільшення кількості КЗР, а також поступової стабілізації та деякого зростання внутрішнього туризму (резидентів України). Втім, потоки іноземного туризму будуть дещо зменшеними, хоча при деяких сприятливих умовах (зокрема значного зростання іноземних інвестицій в економіку України) ситуація може змінитися у напрямку збільшення.

Таблиця 2 – Перевірка статистичних даних методом середніх коефіцієнтів зростання

n	Рік	Обсяг реалізації послуг гостинності, тис. грн		Кількість КЗР		Кількість іноземців		Кількість резидентів України	
		Факт	Прогноз	Факт	Прогноз	Факт	Прогноз	Факт	Прогноз
0	2009 (база)	3315784,0	3315784,0	4039	4039	794999	794999	2827156	2827156
1	2010	4117686,2	3613305,9	4209	4081	990566	706876	3057207	2739614
2	2011	5040711,0	3937524,1	5882	4123	1427732	628521	5999204	2654783
3	2012	5302058,0	4290834,1	6041	4166	1554795	558852	6332612	2572578
4	2013	5787174,0	4675846,3	6411	4209	1665135	496905	6637948	2492919
5	2014	4026838,7	5095405,2	4572	4252	551519	441824	4872401	2415727
6	2015	5876574,1	5552610,7	4341	4296	665827	392850	5114031	2340924
7	2016	8439192,3	6050840,7	4256	4341	863654	349304	5681105	2268438
8	2017	10649057,7	6593776,4	4115	4386	932548	310584	5728629	2198197
9	2018	13247405,0	7185429,2	4719	4431	798881	276157	4027396	2130130
10	2019	14357886,2	7830170,4	5335	4477	812722	245546	3792213	2064171
11	2020	8532763,6	8532763,6	4523	4523	218328	218328	2000255	2000255
Середнє		7391094	–	4870	–	939726	–	4672513	–

Джерело: вихідні дані (факт) згідно [9], прогноз показників та обчислення середніх значень здійснено авторами

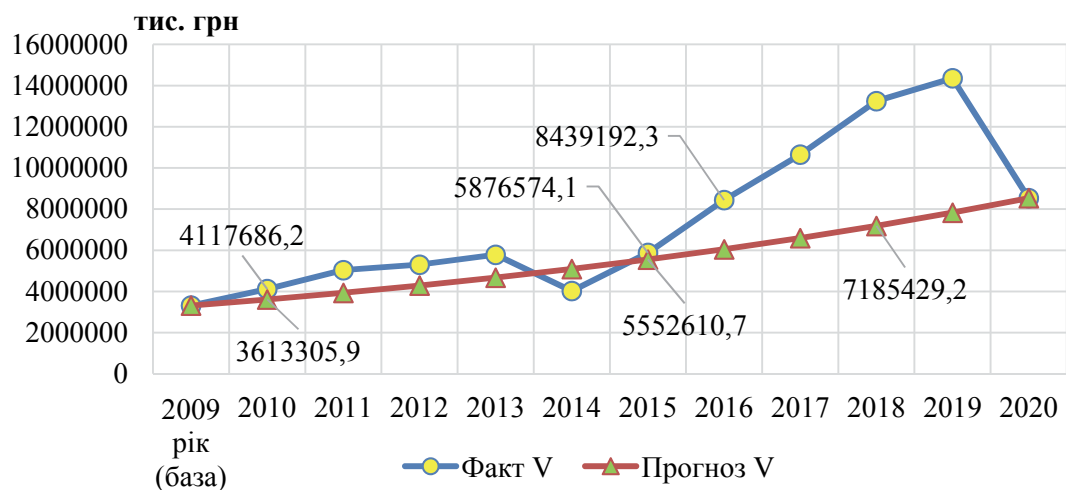

Рисунок 2 – Підтвердження статистичної значущості моделі прогнозування обсягів реалізації (V) послуг гостинності

Джерело: створено авторами на основі даних табл. 2

Таблиця 3 – Прогнозовані показники сталого розвитку готельної індустрії на період 2026–2031 роки

n	Рік	Обсяг реалізації послуг гостинності, тис. грн	Кількість КЗР	Кількість іноземців	Кількість резидентів України
0	2026 (база)	7391094	4870	939726	4672513
1	2027	8054290	4921	835560	4527830
2	2028	8776993	4972	742941	4387627
3	2029	9564543	5023	660588	4251766
4	2030	10422760	5075	587364	4120111
5	2031	11357983	5127	522257	3992533
Середнє		9261277	4998	714739	4325397

Джерело: власна розробка авторів

Джерело: власна розробка авторів

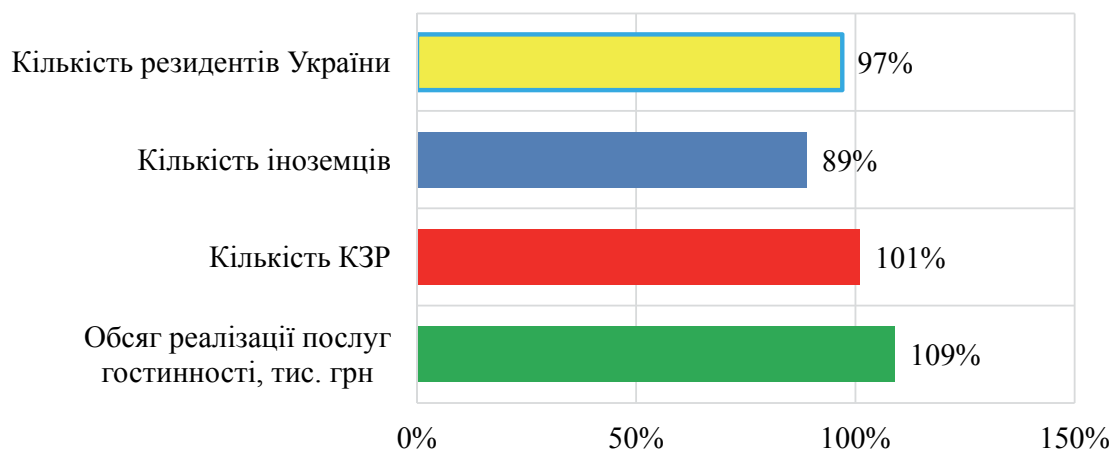

Рисунок 3 – Середні темпи зростання показників готельної індустрії за період 2026–2031 роки

Джерело: створено авторами на основі даних табл. 3

Висновки. Війна росії з Україною спричинила значні руйнування готельної інфраструктури, обумовила втрату персоналу та створила логістичні проблеми. Тим самим паралізувала значну частину готельного бізнесу і завдала йому економічних збитків, особливо на окупованих та прифронтових територіях. Втім готельна індустрія демонструє адаптацію і поступово відроджується завдяки, завдяки, релокації бізнесу у західні регіони України та Київ.

Безумовно, для відбудови готельного бізнесу у повоєнний період необхідно орієнтуватися на планові показники господарської діяльності КЗР, які у будь-якому випадку треба визначати. Саме результати цього дослідження і є орієнтирами у плануванні сталого розвитку готельної індустрії України. У перспективі ці дослідження доцільно спрямувати на поглиблене вивчення питань впливу показників готельної індустрії на загальний розвиток економіки України через податкові зобов'язання.

Список використаних джерел:

1. Бегун С. І. Статистика: навчальний посібник. Луцьк: 2022, 230 с. URL: <https://surl.li/whljvk> (дата звернення: 06.12.2025).
2. Безугла Л.С., Шинкаренко Н.В., Куваєва Т.В. Дослідження тенденцій розвитку ринку послуг в Україні. *Економічний вісник*, № 3, 2022. С. 69–78. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/79.069>
3. Завідна Л. Д. Стратегія повоєнного відновлення індустрії гостинності та туризму України. *Актуальні питання економічних наук*, № 5, 2024. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14532851>
4. Коваленко Н. О. SWOT-аналіз потенціалу післявоєнного розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Економіка та суспільство*, Випуск № 60, 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-61>
5. Компанія Ribas Hotels Group. Результати дослідження «Огляд готельного ринку України 2025». URL: <https://ribashotelsgroup.ua/analytics/oglyad-gotel'nogo-rynku-ukrayiny-2025/> (дата звернення: 06.12.2025).
6. Компанія InVenture. Аналіз готельного ринку України у 2024 році. URL: <https://surl.li/lctuud> (дата звернення: 06.12.2025).
7. Мокрий, А., & Чепурда, Л. Аналіз стану та сучасних тенденцій розвитку вітчизняних підприємств готельного господарства. *Innovations and Technologies in the Service Sphere and Food Industry*, №3 (13), 2024. С. 57–61. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.3\(13\).2024.9](https://doi.org/10.32782/2708-4949.3(13).2024.9)
8. Моргулець, О. Б., & Нищенко, О. В. Готельно-ресторанний бізнес України у довоєнний, воєнний та післявоєнний період. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*, №8, 2023. С. 88–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospsee-8-12>
9. Національна туристична організація України. Туристичний барометр України 2021–2022. Київ: ГС «НТОУ»: 2023. 276 с. URL: <https://ntou.ua/assets/files/ntou-statistics-barometer-2021-2022.pdf> (дата звернення: 06.12.2025).
10. Непочатенко, В., & Нагернюк, Д. Готельний ринок України в умовах війни та перспективи його розвитку. *Економіка та суспільство*, № 67, 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-133>

References:

1. Behun S. I. (2022) Statystyka [Statistics]: navchalnyi posibnyk. Lutsk, 230 p. Available at: <https://surl.li/whljvk> (in Ukrainian)
2. Bezuhla L.S., Shynkarenko N.V., Kuvaieva T.V. (2022) Doslidzhennia tendentsii rozvytku rynku posluh v Ukraini [Research on trends in the development of the services market in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk*, № 3, pp. 69–78. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/79.069> (in Ukrainian)
3. Zavidna L. D. (2024). Stratehiia povoiennoho vidnovlennia industrii hos-tynnosti ta turyzmu Ukrainy [Strategy for post-war recovery of Ukraine's hospitality and tourism industry], *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, no. 5. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14532851> (in Ukrainian)
4. Kovalenko N. O. (2024) SWOT- analiz potentsialu pisliavoiennoho rozvytku turystychnoho ta hotelno-restorannoho biznesu v Ukraini [SWOT analysis of the potential for post-war development of the tourism, hotel and restaurant business in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-61> (in Ukrainian)
5. Kompaniia Ribas Hotels Group (2025). Rezultaty doslidzhennia "Ohliad hotelnogo rynku Ukraïny 2025 [Results of the study "Overview of the Ukrainian hotel market in 2025]. Available at: <https://ribashotelsgroup.ua/analytics/oglyad-gotelno-rynku-ukrayiny-2025/> (in Ukrainian)
6. Kompaniia InVenture (2024). Analiz hotelnogo rynku Ukraïny u 2024 rotsi [Analysis of the Ukrainian hotel market in 2024]. Available at: <https://surl.li/lctuud> (in Ukrainian)
7. Mokryi, A., & Chepurda, L. (2024). Analiz stanu ta suchasnykh tendentsii rozvytku vitchyznianskykh pidpriemstv hotelnogo hospodarstva [Analysis of the state and current trends in the development of domestic hotel enterprises]. *Innovations and Technologies in the Service Sphere and Food Industry*, № 3 (13). pp. 57–61. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.3\(13\).2024.9](https://doi.org/10.32782/2708-4949.3(13).2024.9) (in Ukrainian)
8. Morhulets, O. B., & Nyshenko, O. V. (2023). Hotelno-restoranni biznes ukraïny u dovoïennyi, voïennyi ta pisliavoiennyi period [Hotel and restaurant business of Ukraine in the pre-war, war and post-war periods]. *Industriia turyzmu i hostynnosti v Tsentralnii ta Skhidnii Yevropi*, no. 8. pp. 88–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospcee-8-12> (in Ukrainian)
9. Natsionalna turystychna orhanizatsiia Ukrainy (2023) Turystychnyi barometr Ukrainy 2021–2022. [Ukraine Tourism Barometer 2021–2022]. Kyiv : HS "NTOU", 276 p. Available at: <https://nto.ua/assets/files/ntou-statistics-barometer-2021-2022.pdf> (in Ukrainian)
10. Nepochatenko, V., & Naherniuk, D. (2024). Hotelnyi rynek Ukrainy v umovakh viiny ta perspektyvy yoho rozvytku [The hotel market of Ukraine in times of war and the prospects for its development]. *Ekonomika ta suspilstvo*, № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-133> (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 11.12.2025